

Hellre tätare lärare än ökad lärartäthet

Skolan är alltid ett kärt ämne i valtider. Denna gång mer än annars. Kanske för att det i övrigt är snäva plånboksfrågor som dominerar. Debatten är het och spännande som ett glas kranvatten. Men i skolan verkar det kunna hetta till.

Ett par saker är riktigt bra med skoldebatten just nu. Ett: den handlar om hur vi skall bibringa eleverna kunskaper. Två: det finns självförtroende att se att Sverige inte är bäst på allt vad gäller skola.

Och detta tycks båda blocken ta varandra i hand på. Kanske man till och med ana ökad konsensus om skolan så småningom när valfebern släppt sitt grepp. Så har det inte alltid varit i politiken.

Båda blocken visar ibland prov på goda framsteg. Viktigt hos alliansen har bland annat varit moderniseringen av kunskapssynen; att även annan kunskap än den kognitiva och teoretiska är viktig. Även praktisk kunskap är värdefull. Ett tag verkade vi ha glömt det. Hos de rödgröna är det skönt att läsa att man nu satsar på att vi skall hävda oss internationellt och ligga på topp tio enligt OECDs stora Pisaundersökning. Det är tydligt och renhårigt.

Och realistiskt. Världens bästa skola finns enligt Pisa nämligen i vårt grannland Finland. Sverige harvar i den del av topplistan som är ”sådär”. Inte katastrof, men inte lysande.

Fast vi är såklart bra på ämnet svenska. Näst bäst i världen faktiskt. Efter Finland.

Men trots bra tendenser saknas tyvärr inte missförstånd och politiska förslag som leder fel. Som när folkpartiet skulle hålla partikongress om lämplig ålder för engelsk språkinläring. I valet är det dock en annan fråga som behöver lyftas fram. Och det är lärarna. Här har de rödgröna trots att målsättningen är bra tyvärr satt upp helt fel mål när de vill öka antalet lärare i Sverige.

Det finns tonvis med forskning om vad som funkar i skolan vad gäller elevernas resultat. Nya Zeelands berömda lärprofessor, John Hattie, räknade i en färsk genomgång in över 50.000 vetenskapliga studier omfattande nära 90 miljoner elever. Man har kollat i princip allt. Flera gånger. Det är entydigt att bra lärare är helt centralt för resultat. Sakta börjar detta sjunka in i det politiska systemet. Men ett missförstånd kvarstår. Och det är antalet lärare i undervisningen, alltså klassernas storlek, spelar roll. Detta har de rödgröna som ett av sina paradnummer i valrörelsen; lärartäthet.

Finland, som alltså har världen bästa skola, har nästan 15 elever per lärare i grundskolan. Sydkorea – också bättre än Sverige – har 25. Sverige har nu omkring 12 elever per lärare. Detta vill de rödgröna nu ändra så att vi får omkring 11. Detta är det stora huvudnumret i valrörelsen. Tror någon på allvar att detta är den stora lösningen på skolans utmaningar? Syftet måste vara annat. Spel på myten att klassernas storlek spelar roll. Hopp om att det ger lite fler jobb som lyfter statistiken. Men det har inte med skolans resultat att göra.

Men det är tyvärr direkt kontraproduktivt. Sverige behöver kort sagt inte fler lärare utan bättre. Och det har vi ganska enkelt råd med. Om de blir bara något färre. Kanske ungefär så många som Finland har. Lite större klasser, mycket bättre betalt för lärarna och fokus på lärarkvalitet kommer på sikt ge ett lyft.

Lärarkets status har fallit som en sten de sista 40 åren. På sextiotalet var man på linje med ingenjörer och läkare. Men sedan dess är lärarna svensk arbetsmarknads största losers. De har tappat halva lönen på 40 år. Vägen till en bättre skola går genom att öka yrkets status. Det innebär mer kunskap hos lärarna. Och betydligt bättre lön. De borde ha 10.000 kr mer i månaden för att börja komma tillbaka i status och attraktivitet. Då skulle ingen med talang tveka på att bli lärare. Något mindre lärartäthet kan ge mycket tätare lärare.

/Per Tryding

..är civilekonom och doktor i lärande. Sitter i högskolan Kristianstads styrelse. Vice VD Sydsvenska Industri- och Handelskammaren.